

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul dispoziției Guvernului privind aprobarea Setului de măsuri pentru
implementarea recomandărilor GREVIO privind punerea în aplicare a Convenției
Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și
violenței domestice pentru perioada 2024-2028

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Ministerul Muncii și Protecției Sociale
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ Proiectul dispoziției Guvernului privind aprobarea Setului de măsuri pentru implementarea recomandărilor GREVIO privind punerea în aplicare a Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței domestice pentru perioada 2024-2028 (în continuare Setul de măsuri) a fost elaborat în temeiul angajamentelor asumate de Republica Moldova urmare ratificării Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței domestice (în continuare Convenția de la Istanbul). Ratificarea Convenției de la Istanbul a creat obligația statelor membre de a adopta măsuri legislative și de altă natură pentru a preveni și combate violența împotriva femeilor și violența în familie, pentru a asigura respectarea drepturilor fundamentale ale femeilor și a oferi protecție și sprijin adecvat victimelor. La data de 14 noiembrie 2023 GREVIO a publicat primul său Raport de evaluare privind implementarea Convenției de la Istanbul în Republica Moldova. Raportul conține o analiză comprehensivă a implementării prevederilor Convenției de la Istanbul în Republica Moldova și propune o serie de recomandări pentru consolidarea implementării acesteia. Setul de măsuri integrează în totalitate recomandările înaintate de GREVIO și cuprinde acțiuni orientate spre consolidarea cadrului normativ și politicilor publice, dezvoltarea și implementarea măsurilor preventive și de protecție eficiente, îmbunătățirea accesului la servicii destinate victimelor și asigurarea unei cooperări strânse între toți actorii implicați. Acțiunile incluse sunt corelate cu Programul național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și violenței în familie pentru anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 332/2023. Totodată, aprobarea Setului de măsuri este o măsură inclusă în Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027. 2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative Situația actuală în Republica Moldova reflectă existența unor lacune în implementarea eficientă a măsurilor de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și violenței în familie. Problema principală este insuficiența resurselor financiare și umane, precum și lipsa unei coordonări eficiente între diferite autorități și organizații implicate, în special la nivel local. Deficiențele identificate includ neadoptarea unor măsuri preventive adecvate, lipsa instruirii continue pentru profesioniști și insuficiența serviciilor de suport pentru victime. În „Raportul de referință Republica Moldova” GREVIO atrage atenția asupra mai multor probleme și deficiențe în implementarea actuală a politicilor de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și a violenței în familie în Republica Moldova. Printre acestea se numără: • <i>Insuficiența resurselor financiare alocate în bugetul de stat pentru sprijinirea victimelor.</i> Centrele de asistență destinate victimelor violenței nu dispun de resurse suficiente pentru a acoperi nevoile tuturor victimelor. Finanțarea acestor centre este adesea inadecvată și lipsită de sustenabilitate. • <i>Lipsa de formare specializată pentru personalul relevant.</i> Personalul din sistemul de justiție, ordine publică, medicină, educație și sectorul social nu are întotdeauna formarea

necesară pentru a gestiona cazurile de violență într-un mod sensibil și eficient. Acest aspect combinat cu fluctuația mare a personalului sau lipsa specialiștilor la nivel local, au impact direct asupra calității serviciilor acordate.

- *Lacune în cadrul legislativ.* Deși au fost adoptate legi importante, există încă lacune în cadrul legislativ care trebuie abordate pentru a asigura protecția deplină a victimelor și pentru a sancționa adecvat agresorii.
- *Deficiențe în actualul sistem de colectare a datelor.* Aceste deficiențe se referă în special la lipsa unui sistem integrat care să permită colectarea și gestionarea eficientă a datelor privind violența împotriva femeilor și violența în familie. La moment, datele sunt colectate de diverse autorități conform domeniului de competență, însă aceste date necesită a fi centralizate pentru a oferi o imagine completă a cazurilor raportate.
- *Conștientizarea publicului.* Gradul de conștientizare a publicului cu privire la drepturile victimelor și la disponibilitatea serviciilor de sprijin este adesea insuficient. Campaniile de sensibilizare sunt necesare pentru a educa publicul și pentru a reduce stigmatizarea victimelor.

Prin implementarea Setului de măsuri se propune implementarea recomandărilor GREVIO, iar atingerea rezultatelor scontate va reduce prevalența tuturor formelor de violență recunoscute de Convenția de Istanbul, va crește numărului de cazuri raportate la poliție și va contribui la creșterea calității răspunsului acordat victimelor în procesul de asistență și protecție.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Setul de măsuri are ca obiectiv principal consolidarea cadrului normativ și politicilor publice în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și violenței în familie. Printre principalele măsuri se numără:

- 1) Extinderea serviciilor specializate pentru victime;
- 2) Planificarea fondurilor necesare pentru implementarea măsurilor;
- 3) Dezvoltarea unui sistem electronic inter-instituțional de gestionare a cazurilor;
- 4) Instruirea continuă a profesioniștilor responsabili de realizarea politicii naționale în domeniul prevenirii și combaterii violenței față de femei și violenței în familie atât la nivel central, cât și local;
- 5) Asigurarea unei cooperări strânse între autoritățile publice și organizațiile necomerciale.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Una din opțiunile alternative reprezintă *Programul național pentru prevenirea și combaterea violenței față de femei și violenței în familie pentru anii 2023-2027*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 332/2023. Programul național, prin conținutul său, propune o abordare integrată a violenței împotriva femeilor și violenței în familie cu intervenții cuprinzătoare axate pe cei 4 piloni ai Convenției de la Istanbul (prevenire; protecție și asistență a victimelor; urmărire în justiție și cooperarea multisectorială prin politici integrate) și răspunde la necesitatea alinierii cadrului normativ și a practicilor de aplicare a legii la prevederile Convenției. Cu toate acestea, Planul de acțiuni pentru implementarea Programului nu reflectă toate măsurile necesare a fi luate întru elucidarea tuturor recomandărilor GREVIO.

Setul de măsuri este conceput pentru a răspunde unor recomandări detaliate, care necesită o abordare specifică și amănunțită.

În procesul de asigurare, coordonare și supraveghere a realizării recomandărilor GREVIO, un rol esențial revine *organelor consultative existente la nivel național pe domeniul prevenirii și combaterii violenței față de femei și violenței în familie* (Consiliul național coordonator în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și violenței în familie; Comisia de monitorizare și analiză a cazurilor de violență în familie soldate cu deces sau cu vătămare gravă a integrității corporale a victimelor; Comisia specializată a Consiliului național pentru drepturile omului, responsabilă de monitorizarea implementării Convenției de la Istanbul) care servesc drept platforme de discuții centrate pe identificarea deficiențelor de ordin instituțional,

organizatoric-operațional, și normativ în ceea ce privește intervenția și cooperarea specialiștilor în cazurile de violență în familie și înaintarea propunerilor de îmbunătățire a cadrului normativ și a mecanismelor de intervenție.

De asemenea, *campaniile de informare și educare* a publicului larg inclusiv a specialiștilor în domeniu au fost printre opțiunile alternative analizate, precum și realizarea discuțiilor cu subiecții violenței în procesul de intervenție. Acestea nu pot servi drept soluții primare în implementarea recomandărilor GREVIO din cauza eficienței limitate și a lipsei de impact imediat asupra problemelor identificate.

Neadoptarea setului de măsuri pentru implementarea recomandărilor GREVIO prezintă multiple riscuri semnificative care afectează direct protecția și suportul pentru victime, conformitatea cu obligațiile internaționale și eficiența sistemului de gestionare a cazurilor de violență. Lipsa răspunsului statului la recomandările GREVIO poate atrage anumite consecințe. În acest context, Republica Moldova riscă să nu respecte obligațiile asumate prin ratificarea Convenției de la Istanbul și să nu implementeze în totalitate recomandările GREVIO, iar drept urmare ar fi pierderea credibilității și a sprijinului internațional, limitarea accesului la fonduri europene și alte forme de asistență, aceste aspecte având impact negativ asupra imaginii Republicii Moldova în calitate sa de stat candidat.

Adoptarea unor reglementări clare și eficiente este esențială pentru a asigura un răspuns coordonat și eficient în prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței în familie.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea Setului de măsuri va avea un impact semnificativ asupra sectorului public. Realizarea măsurilor incluse presupune intervenția autorităților publice, colaborarea autorităților publice din diferite sectoare, cum ar fi cel de justiție, ordine publică, sănătate, asistență socială, educație și va necesita formarea continuă a profesioniștilor implicați, precum și resurse suplimentare pentru asigurarea unui răspuns integrat la cazurile de violență. Autoritățile publice urmează a depune eforturi de fortificare a parteneriatelor, inclusiv cu sectorul necomercial.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Costurile includ alocarea de resurse financiare pentru extinderea serviciilor de suport de lungă durată pentru victime, dezvoltarea sistemului electronic inter-instituțional și instruirea continuă a profesioniștilor. GREVIO insistă asupra finanțării adecvate și durabile din bugetul de stat a serviciilor de suport, inclusiv adăposturi, linii telefonice de asistență, campanii de sensibilizare și informare. De menționat, că în baza parteneriatelor stabilite, o parte din acțiuni vor fi susținute de partenerii de dezvoltare în limita resurselor disponibile.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Impactul asupra sectorului privat este minim, fiind vorba în principal de colaborarea cu organizațiile necomerciale, membrii societății civile și furnizorii de servicii specializate.

4.4. Impactul social

Implementarea Setului de măsuri va avea un impact pozitiv asupra societății, contribuind la reducerea violenței împotriva femeilor și la creșterea accesului la servicii de suport pentru victime. Măsurile propuse sunt orientate spre a îmbunătăți răspunsul multidisciplinar în procesul de asistență a victimelor. Finalmente, acestea vor contribui la creșterea conștientizării publicului privind egalitatea de gen și drepturile omului, toleranța zero față de toate formele de violență, dezvoltarea de servicii sociale suficiente și adecvate nevoilor victimelor, reducerea incidenței și impactul negativ al violenței.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Impactul asupra datelor cu caracter personal în contextul implementării Setului de măsuri este minim. Totuși anumite acțiuni vor implica colectarea de date sensibile despre subiecții violenței. Este esențial să se asigure că toate datele sunt gestionate în conformitate cu

reglementările privind protecția datelor cu caracter personal pentru a asigura confidențialitatea și securitatea persoanelor.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Setul de măsuri are un impact profund asupra promovării egalității de gen și echității în Republica Moldova. Implementarea acestor măsuri va contribui la crearea unui mediu mai echitabil și sigur pentru toți cetățenii prin asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, combaterea stereotipurilor de gen și promovarea oportunităților în egală măsură.

4.5. Impactul asupra mediului

Implementarea Setului de măsuri nu implică un impact semnificativ asupra mediului. Cu toate acestea, orice campanie de sensibilizare publică ar trebui să ia în considerare utilizarea materialelor ecologice.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Setul de măsuri presupune un impact pozitiv asupra cadrului normativ și celui operațional aplicat în procesul de intervenție în cazurile de violență față de femei și violență în familie. Cu toate acestea, sunt necesare eforturi continue pentru a asigura acordarea unui răspuns multidisciplinar eficient centrat pe nevoile victimei, finanțarea durabilă a serviciilor de suport de lungă durată și cooperare intersectorială eficientă în conformitatea deplină cu standardele Convenției de la Istanbul.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Proiectul în cauză nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Menționăm că Setul de măsuri a fost elaborat în baza propunerilor înaintate de către autoritățile/organizațiile cu competențe în domeniu, fiind consultat în două runde.

Proiectul a fost discutat pe platforma Comisiei specializate a Consiliului Național pentru Drepturile Omului privind implementarea Convenției de la Istanbul și a fost supus la două runde de consultări cu implicarea autorităților publice, organizațiilor necomerciale și alți actori relevanți.

Proiectul și nota informativă urmează a fi plasate pe pagina web oficială a Ministerului Muncii și Protecției Sociale www.social.gov.md la compartimentul *Transparența decizională/Proiecte supuse consultărilor* cu indicarea persoanei responsabile de recepționarea recomandărilor din partea părților interesate, precum și a datelor de contact ale acesteia.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul urmează a fi supus expertizelor conform cerințelor

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Nu este aplicabil

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea Setului de măsuri va implica o abordare intersectorială, cu implicarea diferitelor autorități publice, precum și a organizațiilor necomerciale și a societății civile. Vor fi necesare resurse financiare și umane, precum și un mecanism eficient de monitorizare și evaluare a progresului. Agenția națională privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței în familie va asigura monitorizarea implementării Setului de măsuri.

Adoptarea și implementarea Setului de măsuri este esențială pentru îmbunătățirea cadrului legislativ și a politicilor publice privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței în familie. Aceste măsuri vor contribui la crearea unui mediu mai sigur și mai echitabil pentru toate persoanele afectate de violență în deplină conformitate cu prevederile Convenției de la Istanbul.